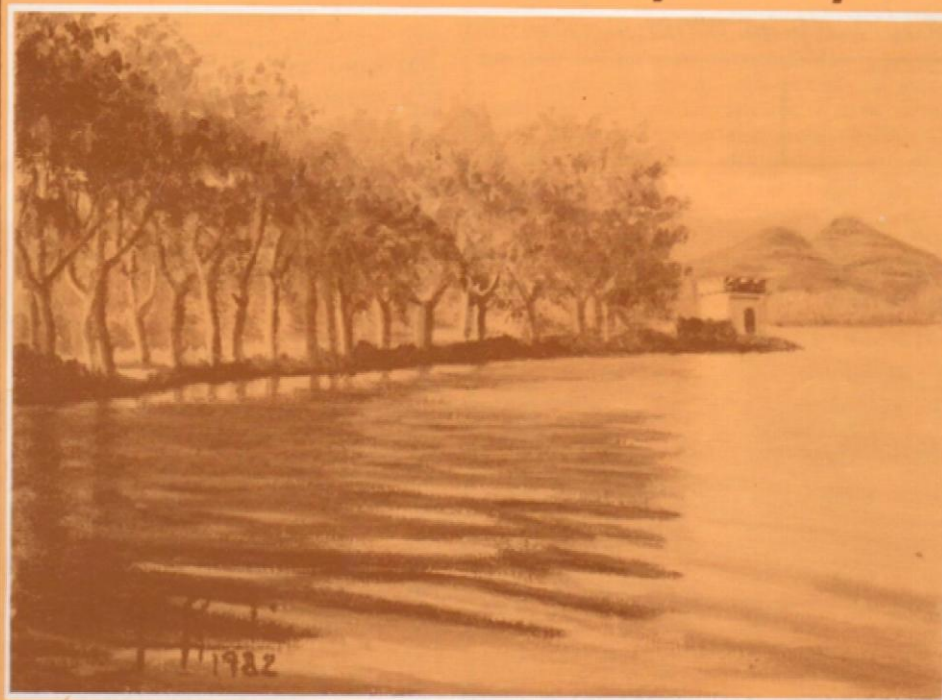
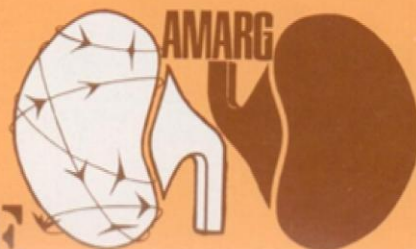

AMARG

- Campionat mundial Futbol
- Terra Nostra : anglès
- Història
- droga: "Captoril"
- El procés que porta a la invalidesa (factors)
- La MEDICINA dins la LITERATURA CATALANA
- HEMODIALISIS: Shunt de Quinton-Scribner...
ficciosos vasculares
- St Jordi 82
- Nou Estatge social
- problemàtica Malalts renals
- Metge-Malalt ...una relació en crisi?
- "La casa on vaig néixer"...
- L'estany de Banyoles

**PRIMAVERA,
EL DESIG DE
SENTIR-SE LLIURE**

Important iniciativa

El fet de comptar amb un nou local, ha de considerar-se com una important iniciativa de la Junta Directiva, - com a previsió de futur-, i en base a poder portar a terme el necessari desenvolupament de les activitats que són pròpies de l'Associació

de Malalts Renals, i com a punt de partida de la revista AMARG, mitjà de comunicació del que no es pot prescindir com a vehicle de notícies, ni com a eina de sensibilització popular, per la captació de donants i de socis col.laboradors.

La força de voluntat ha suplert la manca de mitjans econòmics...

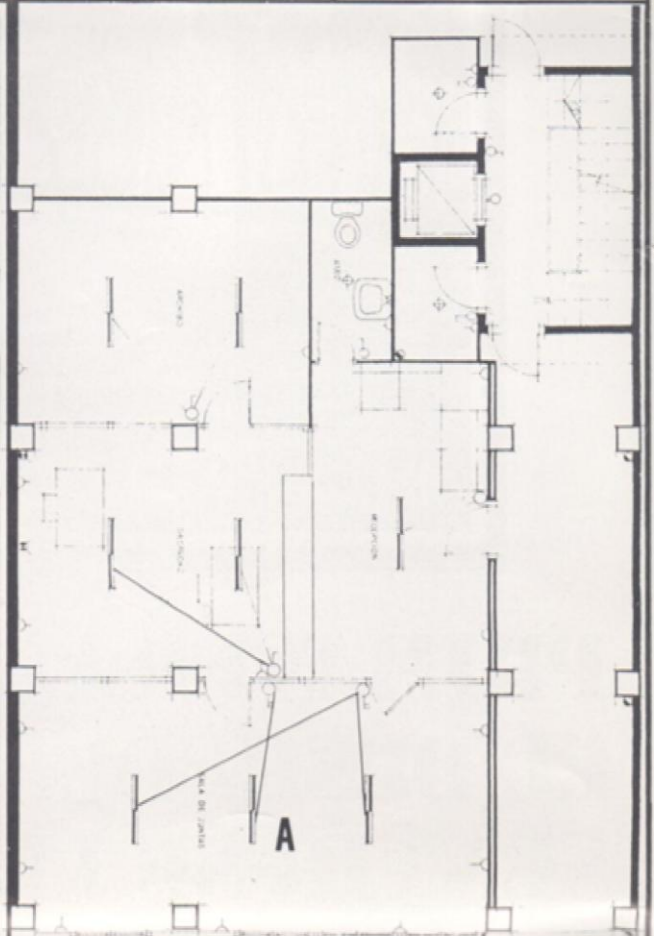
Al marge d'un estudi posterior de totes les seves característiques tècniques, - recordem que falta realitzar les obres de reparació i acondicionament necessàries-, remarcarem que l'emplaçament reuneix excel.lents qualitats.

La zona assenyalada amb la lletra A, constituirà la Sala de Juntes, on podrà dur-se a terme conferències i reunions de tota mena per a una millora de les relacions humanes.

D'acord amb el que s'ha exposat, s'ho miri

com s'ho miri, el nou estatge social no tan sols mereix un informe favorable i positiu, sinó la recomanació de que se li doni el recolzament necessari perquè es posi en funcionament com més aviat millor.

Nosaltres som optimistes i en les circumstàncies actuals, confiem en la fidelitat dels nostres socis col.laboradors, tot saben que l'AMARG en la modesta parcel.la que li correspon, és el que són els seus socis, i el que els seus socis li donen.

AMARG

ANY II - Núm. 4 - PRIMAVERA 1982
Publicació trimestral de l'AMARG (Associació de Malalts Renals de Girona).

Direcció, composició i disseny:
Xavier Bonmatí i Lladó

Redacció i Publicitat:
Francesc Jordà, Albert Pertegàs, Josep Sayols, Jaume Ribas, Francesc Gómez i Joaquim Franch.

Coordinació:
Josep Sayols i Pol

Col.laboradors:
Dolors Coll i Figueras, M. Tolosà i Surroca, A. Marquès, C. Servitja, Jordi Juncosa, Carme Font, Anna Font, Xavier Pujolàs i Grabuleda, P. Lladó Isàbal, J. Puig i Surroca, Nuri Cat, Joan Carreres i Pera.

Portada:
"Pintura al oli" de Paquita Lladó i Canadell

Imprimeix:
Gràfiques Duch - Cassà de la Selva

La revista AMARG, editada per l'Associació de Malalts Renals de Girona, es publica sense cap finalitat lucrativa.

DIPÒSIT LEGAL: GE 215-1981

Comanda de números endarrerits, a la redacció de la revista, Bisbe Lorenzana, 36 - GIRONA. - (Només els socis).

Els articles i dibuixos signats no representen necessàriament l'opinió de l'AMARG o de la redacció de la Revista. L'AMARG permet la reproducció dels articles sempre que hom hi faci constar el nom de l'autor i la procedència. Caldrà tranetre també UN exemplar de la revista o diari que els publiqui, a l'AMARG.

ANUNCIEU-VOS

215250-215254

COL-LABOREU AMB NOSALTRES

Presentació

En la revista de l'AMARG de cada trimestre intentem donar alguna expressió compendiosa i viva sobre els aspectes més fonamentals de l'Associació, o bé sobre les novetats que s'han produït, a fi de què el lector pugui tenir un testimoni eloqüent del que s'ha anat fent, i dels fruits aconseguits darrerament.

En el número 3, per exemple, dins el nou format i la renovació de contingut, plasmàrem l'èxit considerable que assolí la campanya de sensibilització popular a les proppassades Fires i Festes de Sant Narcís, i que pretenia informar l'opinió pública sobre el problema que suposen les malalties de tipus renal, per tal que tothom es pogués fer una idea global de les dificultats amb què els malalts s'han d'enfrontar diàriament.

En la revista de tardor, la característica fou la de donar fe d'una actualitat en el trasplant, per això fèrem una composició del SYMPOSIUM "Europa Trasplant", que ens va semblar una bona eina de captació de donants.

I aquesta primavera -sota el desig de sentir-se lliure-, i seguint la norma d'altres ocasions, amb el company fotògraf, hem siluetejat el nou estatge social de l'AMARG, del qual falta realitzar les obres de reparació i acondicionament necessàries.

En resum, ens anem engrandint, però ens trobem orfes de socis col.laboradors i de donacions d'òrgans. Demanem, doncs, que aquesta Associació sigui coneguda, i que els seus fins siguin assumits per part de tots.

AMARG-LOCAL SOCIAL-
Ctra Barcelona 23
Entsol-segona · GIRONA ·

NOU
GIRONA

EL GENERAL "COMTE DEL LLOBREGAT"

JOSEP MANSO I SOLÀ

HEROI DE LA INDEPENDÈNCIA

ANYS 1785 - 1863

Remembrem les gestes d'aquest personatge llegendari que duia a les seves venes sang d'almogàver i amb el seu patriotisme tant donà que entendre als francesos que s'ensenyoriaven de la nostra terra.

El fet és insòlit en la passada centúria, malgrat cada català era un heroi, però en la gran guerra de la independència contra el francès, hi culminen els fets d'armes d'aquesta figura venerada pel poble i perpetuada en les cançons patriòtiques de l'època:

Es diu en una d'elles:

Quan els francesos veien
que a Ripoll no poden entrar,
perquè el Rovira i Manso
Els ha fet retirar...

En altra, parlant d'un robatori comès a la rectoria de Castellet, diu que els lladres fingeixen ser quatre minyons del Manso si els volien dar sopar.

amb la qual cosa es dona a entendre la fama de què gaudien els valents i aquell que els comandava. La fama era ben guanyada.

Seguidament que les tropes franceses s'hagueren apoderat de Barcelona i l'alçament del poble català iniciat a Lleida hi acudiren tropes invasores, en Manso amb els somatents de Berga els sortí al pas i amb tant de braó els investí que els féu 34 presoners, essent aclamat pel seu valor igual en aquest que en les batudes que diàriament realitzava. Aviat el seu nom guanyà fama i s'allistaven nous valents a les seves ordres i a poc manava una força de 800 homes; fent-se fort a Vallirana i a Molins de Rei, embestint l'enemic, el foragità de Sant Boi i més tard l'enrotllà a Martorell.

Posada tot Catalunya i Espanya en armes li anava molt bé a Manso el caràcter de lluita en guerrilla solta, i per més que les autoritats militars admirades del valor i astúcia del cabdill popular li brindaren forces en abundància, ell no volgué més de 1.500 homes, i amb aquest número causà una gran aflicció a l'enemic en morts, ferits i presoners vora el Llobregat.

El més de gener del 1810, se'l destinà a les ordres del general Marqués de Campoverde, i a la vanguardia d'aquesta divisió logrà alguns dels seus més esclatants triomfs, de tal manera, que en Suchet, lloctinent de Napoleó publicà un bándol dient que tenien pena de mort en Manso i els seus, si queien en poder seu, tot el qual no feia més que encoratjar en Manso i les seves hots, i tanta fou la popularitat que assolí, que el més florit de la joventut del pla de Barcelona anà a allistar-se

a les ordres d'en Manso fins a formar estòl, el qual donà per resultat la formació d'un regiment de caçadors de Catalunya.

Testimonis presencials de l'època acreditaren haver vist lluitar en Manso cos a cos contra tres i fins a cinc enemics rapats per ell singularment. Home que no coneixia la por, se n'anar un dia amb uns quants voluntaris a empresonar la guàrdia establerta a Creu Coberta, adhuc comptant que farien foc des de Montjuic; però ho pensava. ho feia i li sortia bé; com quan se li anxeuava apoderar-se dels centinel·les de les portes i avençades i com un dia que empresonà 60 homes que anaven a fer una descoberta.

Tal fou el nom d'en Manso, que els francesos el temien, l'odiaven i idearen mil maneres de desfer-se'n. En la seva fulla de serveis, ultra els fets que més amunt indiquem, es conta, que amb el seu batalló i altres 500 homes i fent una marxa ràpida de Caldes a Irún, desbaratà a l'enemic que portava un convoi a França, apoderant-se de la major part i fent-li presoners tres capitans i altres oficials amb 40 números de tropa. Més tard atacà a Sant Sadurn d'Anoia a un regiment de 900 places derrotant-lo per complet i fent 405 presoners, entre ells 8 oficials, matant a les demés forces, i això que les tropes del seu ferotge enemic el general Suchet eren a Ordal, La Granda i Vilafranca. A les mateixes barbes d'en Suchet va empaitar un escuadró d'húsars i un batalló d'infanteria, a Pallejà, prenent-los més de 100 cavalls, fent 47 presoners i matant els que restaven. Amb aquesta ferocitat responia al reguer de sang amb que l'enemic assenyalaria el pas per nostra terra.

Altre dia a Santa Eulàlia sorprenéu als francesos saquejant el poble, i adhuc presentant-se amb les seves forces usuals contra els enemics que eren 3.700 entre genets i infants els feu deixar el botí, causant-los baixes per 300 homes entre morts i ferits.

Era bon guerriller, però quan es presentava l'ocasió sabia donar proves de ser un bon general i coadjuvar a l'acció per altre dirigida.

Pacificada Catalunya i allunyats que foren els francesos, se'l nomenà Governador de Ciutadella amb la plaça de brigadier, atorgar-se-li la Creu de Sant Ferran. Fou després Mariscal de Camp, comte de Llobregat, Gran Creu de l'Ordre de Carles III, de les de Sant Armengol, Isabel la Catòlica, Crist de Portugal, Senador del Regne, gentilhome i tinent general de l'exèrcit, morint a Madrid el dia 22 de març del 1863.

Havia nascut a Borredà el dia 26 de setembre del 1785.

A la seva mort "El eco del Ejército y de la Armada" li dedicà una necrologia molt entusiasta, acabant amb aquestes paraules: "exigeix la justícia que tributem a aqueix varó eminent i modest, tipus de l'honor militar i missal de virtuts privades, el més sincer homenatge..."

**ESTALVI
3ª EDAT**

**PER A
NOSALTRES, LA
"TERCERA EDAT"
ÉS LA PRIMERA**

BANCA CATALANA

BANC INDUSTRIAL DE CATALUNYA

BANC DE BARCELONA

BANC DE GIRONA

VERGES

A la plana del Baix Empordà, al voltant d'una cruïlla de carreteres, a trenta quilòmetres de Girona i molt a prop de la Costa Brava, es troba el poble de Verges.

Actualment, Verges té 1.217 habitants, empadronats.

Per Verges passa el riu Ter, el qual en aquest febrer plujós, ha estat causa de temor dels veïns, per un possible desbordament.

És un poble agrícola, encara que en el transcurs del temps i degut als canvis socials o per necessitat, molts petits pagesos han hagut de deixar de treballar la terra per dedicar-se a altres treballs.

El pas dels anys, ha canviat molt poc l'estructura de poble que té Verges.

A la plaça s'hi troben dues torres, una de rodona i una de quadrada, que en altres temps formaven part de la muralla de fortificació del poble.

Dos motius han fet que Verges sigui conegut fora del nostre país: un, la Processó del Dijous Sant i l'altre, les cançons d'en Lluís Llach. D'ambdós motius els vergelians estem ben orgullosos.

Al llarg de l'any se celebren a Verges dues festes majors: la d'hivern, el dia 7 de gener, festa de Sant Julià i Santa Basilissa, patrons del poble; i la d'estiu, que varia, entre el segon i el tercer diumenge de setembre.

Una festa tradicional, és la de "la sopa de Verges" que se celebra per carnaval. Aquesta festa comença el matí del diumenge de carnaval, quan un grup de persones acompanyades de gegants, cap-grossos i música, passen per les cases a recollir el que els veïns els donen, per fer la sopa del dimarts, ja siguin productes del camp o diners.

El dimarts al matí, es fa la sopa, i al migdia, tant la gent de Verges com la dels pobles del voltant, es reuneixen a la plaça del poble per a menjar-la.

Aquesta sopa és una barreja de: patates, mongetes, cigrons, arròs, fideus i carns diverses, però amb un toc especial, que fa que el que la tasta, repeteixi.

Per la tarda es fa un ball de disfresses per a la mainada. El carnaval acaba a la nit amb un ball per disfresses per a tot-hom.

La processó del Dijous Sant a Verges és la més típica de totes les que se celebren a Catalunya.

L'espectacle que ofereix Verges la nit del Dijous Sant és incomparable. És per això que en aquesta nit es reuneixen a Verges milers de prones de tot arreu per a poder contemplar-la. En la processó intervé quasi tot el poble, ja sigui actuant o en l'organització. Un quadre admirat per tot aquell que ha tingut la sort de presenciar-lo, és el de la dansa de la mort.

Com diuen els fulls de propaganda i informatius: "La processó de Verges, és la reproducció viva dels moments culminants del drama de la redempció. Una representació que converteix tot un poble en la imatge de la Jerusalem antiga; la Ciutat Santa que veïeren, abans de cloure's, els ulls del Natzarè."

Verges és tot això i molt més.

Lluís Llach

LA CRUCIFICIÓ,
MOMENT EN QUE CLOU
LA PROCESSÓ DEL DIJOURS SANT,
A VERGES (BAIX EMPORDÀ)

Tot Fent Historia...!

festes de primavera

Amunt els cors!
que el vent ha deixat l'olor del vent
i ha vençut a l'arbre sec
tot de fulles i de flors.
No cal que parles,
que els venters colera són la veu
de la primavera.
Ja és temps d'obrir de bat a bat,
aquí el cor cançat,
Ja és temps de deixar el pausat
i mirar l'horitzó.

Amunt els cors!
que les festes han començat,
i els carrers són de claus,
un carrer clavat, una cantana,
un croquet, i un ricó adonat
amb un flut.
Clota a sant Jordi
crida un monjo,
Alcega-li una serrera,
que en aquesta primavera
les festes són el millor

6 - bajo dcha.
 C/. Equilaz,
RIÑÓN
 ASOCIACION DE ENFERMOS
 Tel. 448 86 09

DROGA ANTI-HIPERTENSIVA

CAPTOPRIL

El boletín informativo de la Asociación "RIÑÓN", de Madrid, da cuenta de un nuevo medicamento para combatir la hipertensión.

La droga, denominada "captopril" proviene del veneno de una serpiente suramericana, llamada jaraca, a partir de la cual los científicos aislaron el componente activo, y posteriormente pudieron sintetizarlo.

El doctor Jay Sullivan, de la sección cardiovascular de la facultad de Medicina de Memphis (Tennessee), informó que la nueva droga antihipertensiva ha sido ya extensamente investigada en Europa y en Estados Unidos; desde 1976, cuando se iniciaron las investigaciones, más de 5.000 personas han sido sometidas a tratamiento, de forma experimental, y prácticamente todos respondieron bien a la droga. El doctor Sullivan calificó a la nueva droga como el principal descubrimiento contra la hipertensión de los últimos tiempos. En los ensayos realizados no aparecieron prácticamente efectos secundarios: sólo en casos aislados aumentó la proteína en la orina y descendió ligeramente el número de glóbulos blancos, efectos que desaparecieron al suspender el tratamiento.

mini-noticias

Dos nuevos trasplantes de riñones procedentes de MIAMI, se han efectuado este último mes de Marzo en la Unidad de Trasplantes Renales que dirige el profesor José María Gil-Vernet en el Hospital Clínico de Barcelona. Con éstas ya son seis, de un total de diez intervenciones de este tipo realizadas en lo que va de año por la citada unidad, en las que se ha tenido que utilizar riñones procedentes de Estados Unidos —cinco de ellos cedidos por el centro de trasplantes de MIAMI y uno de Nueva York— debido a las dificultades existentes en la práctica en España para la extracción de órganos de cadáveres.

REVISTA AMARG
 ASSOCIACIÓ DE MALALTS RENALS DE GIRONA "AMARG"

**COL.LABOREU
 AMB NOSALTRES**

CENTRE D'ORTOPÈDIA C. O. B.
 ORTOPÈDIA TÈCNICA I COMERCIAL

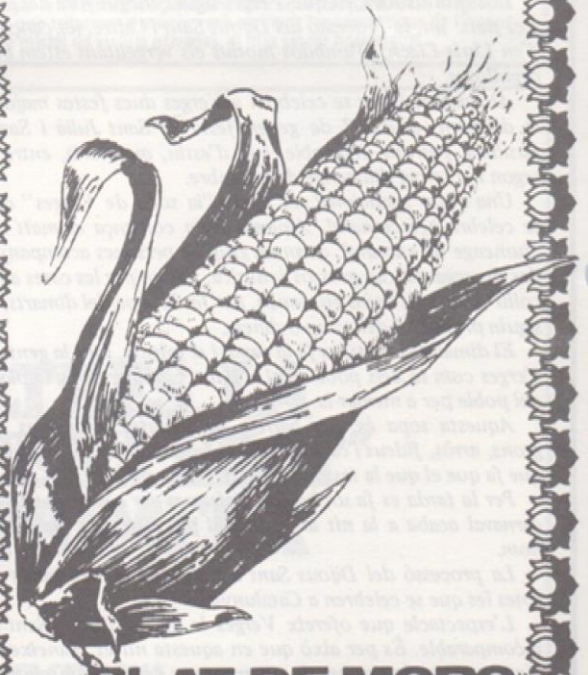
Eiximenis, 19, baixos
 Telèfon 21 19 62

dietetica

Fa uns mesos, fèiem en aquesta mateixa columna, una llista d'aliments sota el nom de "CANTIDADES ACONSEJABLES PARA UNA DIETA EQUILIBRADA", que si bé és una dieta equilibrada, no és aconsellable per a tothom, ja que tota dieta ha de ser personalitzada, i més en el cas d'è que aquesta formi part del tractament de qualsevol malaltia. Veieu i analitzeu l'aportament de proteïnes, de sodi i de potassi.

També hauríem d'afegir que tant en la quantitat com en la selecció, no s'ajusta als criteris acceptats (científicament avalats) per al tractament dels malalts renals en general.

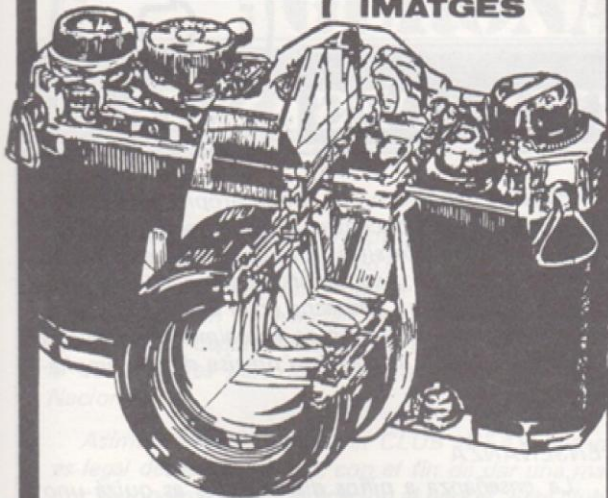
"BLAT DE MORO"

La composició química del gra de blat de moro és variable; sol contenir un 60-70 per 100 de midó i sucres, un 10 per 100 de substàncies nitrogenades i un 4-8 per 100 de matèries grasses contingudes en l'embrió.

Dels seus gèrmens hom extrau oli, i de l'endosperma, midó i els seus derivats: glucosa, dextrina, cola vegetal i alcohol. El líquid resultant de la maceració dels grans en una solució feble d'àcid sulfu-

FOTOGRAFIA
CURIOSITATS...!
I IMATGES

Volem obrir aquesta secció per a donar una oportunitat a tots els afeccionats que tinguin fotografies inèdites, no publicades i que siguin interessants de veure i conèixer.

Totes les fotografies seran enviades a la Redacció de la Revista, Ctra. Barcelona, 23, entsol 2.ª, amb un lema o títol escollit per l'autor.

Avui: "Accident espectacular"

La imatge és real, sense trucatge.

El "600" va sortir-se de la carretera per a enfilar-se al damunt d'un cable. Els ocupants mantingueren l'equilibri.

Fotografia cedida per Miquel Sala i Turró.

AMARG I

Restaurante
CASA POU

Sanjurjo, 5 - Tel. 85.00.14

VIDRERAS

Gràfiques Duch

TIPOGRAFIA - OFFSET

C/. Provincial, 38 - Tel. 46 01 67 - CASSÀ DE LA SELVA

MINUSVALIDOS FÍSICOS ASOCIADOS

MIFAS

mifas

ASAMBLEA GRAL.

EXTRACTO - RESUMEN

ASAMBLEA GENERAL DE MIFAS,
AL 21 DE FEBRERO DE 1982

La Asociación MINUSVÁLIDOS FÍSICOS ASOCIADOS, celebró su Asamblea General Ordinaria el domingo día 21 de Febrero, a las 11 de la mañana, abriendo el acto el Sr. Presidente para dar la bienvenida a los asistentes y repetir los motivos de nuestro cambio de domicilio, sito en la actualidad en la Ctra. CREU DE PALAU, s/n., de GERONA, tras lo cual se pasó a la lectura de la memoria del año 1981 que fue aprobada por unanimidad. Se pasa a continuación a la lectura del proyecto de actividades para el año 1982 que también se aprueba por unanimidad.

Seguidamente se procede a la lectura de los nombres de los componentes de la Junta Directiva que según lo señalado por los Estatutos, han de renovar sus cargos, como también los nombres de los candidatos a la nueva Junta Directiva para 1982. Como en su totalidad aún no cubren lo mínimo necesario para su composición, se solicita a los asistentes su conformidad o desaprobación a la lista presentada, que es aceptada por mayoría, tras lo cual el secretario accidental procede a informar de que los presentados deberán elegir en una reunión urgente posterior los cargos de su nueva Junta, de Presidente, Vicepresidente, Secretario, Tesorero y las diferentes vocalías según las actividades presentadas, de lo que se informará al público mediante la prensa y a los socios por un escrito enviado directamente a cada uno.

Tras responder a las preguntas formuladas en relación a diversos proyectos de actividades previstas para 1982, se cierra la sesión en el día y domicilio indicados, cuando son la una y media del mediodía.

LA JUNTA DIRECTIVA ACCIDENTAL

21 FEBRERO 1982

Memoria 1981

RESUMEN DE ACTIVIDADES

año 1981 INTERNACIONAL Minusvalido ...!

APARCAMIENTOS

Como en anteriores años, una de las actividades que llevó a cabo la Asociación Mifas durante el ejercicio de 1981 fue la de los aparcamientos.

La explotación de los aparcamientos de la costa supone para la Asociación su mayor parte de ingresos, la básica, ya que gracias a ellos podemos realizar otras actividades, ayudas, etc., lo que en definitiva nos permite realizar nuestra función social en todo aquello que redunde en favor de los minusválidos. Aparte de todo esto no debemos olvidar que el personal contratado para los servicios de aparcamientos son personas casi siempre minusválidas y que muchas veces reciben una pequeña pensión insuficiente, y que por lo tanto ven incrementados sus ingresos durante la temporada de verano.

Durante el año 1981 y después de todas las gestiones necesarias para ello, se han conseguido tener los aparcamientos de Playa de Aro, Sant Feliu de Guíxols, Calonge, Palafrugell y Bagur. Se ha intentado también conseguir los aparcamientos de Blanes y Lloret de Mar, que son de gran rentabilidad, pero debido a que los ayuntamientos correspondientes ya estaban comprometidos con otras empresas de carácter privado, lo que añadido a otras dificultades, han hecho que esto no haya sido posible en el pasado año. Tenemos en estudio la posibilidad de aumentar el número de aparcamientos y esperamos que se consigan en un futuro inmediato.

No debemos olvidar que además de lo económico, los aparcamientos tienen una función de expansión-mentalización muy importante para MIFAS, ya que son ellos el motivo y la excusa de ponernos en contacto con los ayuntamientos de estas poblaciones y en casi todas las ocasiones nos sirve para poder realizar en estos sitios, actividades de mentalización, como los festivales de Sant Feliu de Guíxols y de Palafrugell, en los que además se hicieron partidos de exhibición, de los que ya hablamos más adelante. De este modo también damos a conocer nuestra problemática.

DOMICILIO SOCIAL

El Excmo. Ayuntamiento de Girona, acordó en el pleno de la corporación, destinar el local situado en

la Plaza de San Pedro, s/n., de su propiedad, a ubicar en dicho lugar un centro de orientación familiar; como sea que éste sitio lo tenía cedido el Ayuntamiento a nuestra Asociación, nos concedió la posibilidad de tener un despacho en la Escuela de Palau, en donde nos encontramos actualmente, mientras la dirección de la Escuela no precise de una ampliación.

ENSEÑANZA

La enseñanza a niños disminuidos es quizá uno de los grandes logros de nuestra Asociación en el año 1981, ya que si en Gerona existe una escuela dedicada a tal fin, es gracias a MIFAS, y de ello nos podemos sentir orgullosos. Nosotros fuimos los pioneros de la enseñanza a disminuidos físicos en Gerona y ante la enorme responsabilidad que significaba, nos pusimos en contacto con la asociación AUXILIA, experta en la educación de enfermos y minusválidos, la cual junto con el Excmo. Ayuntamiento y el Ministerio de Educación y Ciencia en su delegación de Gerona, hicieron posible la Escuela, que a través de la Asociación de Padres, han conseguido un centro que se dedique a la enseñanza del disminuido físico exclusivamente. MIFAS contribuye a que esta escuela sea una realidad y aunque no aporta nada en su aspecto técnico, contribuye con el transporte, que se puede realizar gracias a la furgoneta que nos cedió la Caixa de Barcelona i Mont de Pietat por un lado y con la ayuda económica de la Diputación Provincial por otro, de los que ya se informa más adelante. Este transporte de los alumnos se realiza desde la vivienda de cada uno a la Escuela de Palau, por la mañana, con la devolución a sus casas por la tarde, así como las excursiones culturales que ellos organizan.

Inauguración de la pista de Basket, entregada al Club MIFAS por el Sr. Calzada al Sr. Danés en presencia de algunas autoridades.

ASOCIADOS GERONA

REALIZADAS 1981

DEPORTES

Este apartado constituye otro de los éxitos de MIFAS en el ejercicio de 1981. Después de intensas gestiones conseguimos que se creara en Gerona una Delegación Provincial de Deportes para el Minusválido, dependiente de la Federación Española de Deportes para Minusválidos, que tiene nivel Nacional.

Asimismo hemos creado el CLUB MIFAS, que ya es legal desde noviembre, con el fin de dar una mayor autonomía en su dedicación al basket. Este club, tiene su propia Junta Directiva bajo la presidencia del Sr. Mont hasta la presente Junta, el presidente del Club Mifas es a la vez vocal por derecho propio en la Junta Directiva con voz y voto. Con el Club Mifas también somos los pioneros del deporte de Baloncesto en Silla de Ruedas, en nuestra provincia. El Club está abierto a cualquiera nueva inscripción para jugar al baloncesto, y con ello rellenar el hueco que existía en Gerona en este aspecto, que pensamos seguir mejorando. También dentro del basket nos cabe mencionar que se está participando en la "Lliga Catalana de Basket amb Cadira" organizado por la Conselleria de Deportes de la Generalitat. Participamos además en el Torneo de Navidad organizado en Barcelona los días 19 y 20 de Diciembre, y en el que quedamos en cuarto lugar, obteniendo un trofeo.

Con motivo del Año Internacional, también se jugaron partidos de exhibición entre dos equipos formados por los jugadores de MIFAS, en los que no importó tanto el resultado como el demostrar lo que podemos hacer. Se jugaron en Sant Feliu de Guíxols y en Palamós, como también en el Pabellón de Sant Josep de Montilivi, con motivo de sus fiestas.

Pero la Asociación también ha participado en otras actividades deportivas como las Carreras de Fondo que se celebran anualmente en Barcelona, llamadas "Jean Bohem" i el Cross Reina Sofía, en el que uno de nuestros participantes llegó en 13 lugar y el equipo demostró una total preparación. Se ha participado también en la Marcha de los 40 kilómetros de Bañolas, en las que éramos los únicos minusválidos de la provincia.

Está abierta la matrícula para aquellos socios con interés para la natación, con unos cursillos de aprendizaje que se celebrarán en el Pabelló Municipal de Palau, que está adaptado para minusválidos, y en el que ya va algún socio a aprender a nadar, en la espera de que tengamos nuestra propia piscina.

N noticias!

AMARG

REUNIÓN DE LA JUNTA DIRECTIVA celebrada el día 13 de marzo de 1982.

Notas de Secretaría:

- Se acordó llevar a cabo una campaña de información durante las FERIAS de FIGUERES, similar a la organizada el pasado mes de octubre en nuestra ciudad.

- Se informó con detalles del contenido de la revista, abriéndose al término de cada exposición un coloquio para aclarar puntos dudosos.

- Se aprobó hacer una visita al Juzgado de Gerona, para solucionar los problemas burocráticos que presenta la extracción de órganos, y al mismo tiempo obtener facilidades para el traslado a domicilio del cuerpo.

- Se habló de gestiones realizadas y previstas por

realizar en la Diputación, Ayuntamiento y Servicios Territoriales de la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, para la obtención de subvenciones.

- Se comentaron las entrevistas mantenidas con el Director del INSALUD para reclamar el abono de los viajes efectuados por los enfermos para trasladarse al centro de Dialisis.

- Se aprobó realizar la entrega inicial para la adquisición del nuevo local social, y llevar a cabo su acondicionamiento.

- Se comentó la posibilidad de llevar a cabo un Festival a beneficio de la Asociación.

- Se expuso el tema de la extracción de riñones de Gerona, y de la buena disposición por parte del personal de la Residencia de la Seguridad Social.

Creemos que todo este trabajo en favor de nuestros asociados es no sólo un servicio, sino un derecho y obligación contraído por la Junta en beneficio de todos.

CAIXA RURAL
PROVINCIAL DE GIRONA

CAIXA RURAL
colaboradora del
BANC DE CRÈDIT AGRÍCOLA

Les Caixes Rurals
FORMEN UN
CONSORCI NACIONAL DE CAIXES
RURALS PROVINCIALS

La **CAIXA RURAL** acut
a l'ajuda del pagès

Oficines a:

- Girona
- Banyoles
- Cassà de la Selva
- Torroella de Montgrí
- Figueres
- La Bisbal
- Sta. Coloma de Farners
- Olot
- Ribes de Freser
- Camprodon
- S. Joan de les Abadesses
- Silanes
- Sant Pere Pescador
- Armentera
- Àmer
- Vidreres
- Sant Gregori
- Salt
- Cornellà de Terri
- Palafregell
- Bescara
- Verges
- Llagostera
- Pals
- Besalu
- Garriguella

CAIXA RURAL
PROVINCIAL de GIRONA

Propera obertura:

- Vilabl. d'Onyar
- Castelló d'Empúries
- Bordils
- Flaçà
- Santa Pau

LA REHABILITACIÓ A HEMODIÀLISI

Un dels objectius de l'hemodiàlisi periòdica és assolir la rehabilitació dels malalts afectats d'insuficiència renal terminal, entenent per rehabilitació, la devolució del millor estat de salut possible o bé ajudar que hom torni al que considera una vida útil i digna de ser viscuda.

Es considera que el retorn a un estat de salut perfecta, sols pot aconseguir-se amb el trasplantament renal amb èxit i que funcioni sense problemes.

Tots els malalts saben que l'acoplament al tractament d'hemodiàlisi és difícil d'aconseguir, però allò que no coneixen molts, és que el tractament en sí, fàcilment desenvolupa una actitud de dependència, dirigida fonamentalment cap: al metge, la malaltia i la màquina.

S'aconseguirà una millor qualitat de vida i per consegüent, una millor rehabilitació, si planifiquem i estructuram el tractament de tal manera, que s'aconsegueixi una disminució de les tensions que s'hi viuen, procurant minimitzar el procés de les actituds de dependència i remarcar la importància que té l'actitud o sentiment d'independència en els malalts.

Un exemple molt vist de la importància que té aquesta motivació de la independència, el veiem en les persones d'edat avançada. Aquelles persones grans, que segueixen amb una vida activa, malgrat les limitacions secundàries a l'edat, es troben en millors condicions d'acoplament als revessos de la vida, que aquelles que són inactives i al mateix temps, més dependents dels altres, tant en les seves necessitats, com en les seves satisfaccions.

Per aconseguir la independència i disminuir la dependència, es poden proposar una sèrie de mesures, tals com l'inici precoç del tractament, entenent per precoç, el no començar-lo quan les manifestacions de la urèmia són molt serioses, ja que en tals casos, es farà necessària una hospitalització perllongada, que augmentarà la necessitat de dependència i al mateix temps la debilitat física concomitant. Farà que hom es trobi en pèssimes condicions per assolir l'ensenyament mèdic, dietètic i tècnic. Al contrari, si l'inici és electiu, és a dir, quan les manifestacions urèmiques no són tan exagerades, l'estat general és relativament acceptable, l'hospitalització és mínima i tan físicament com psíquica, hom es troba en millors condicions per acoplar-se aviat i favorablement al període inicial del tractament. Per tant, és fals el concepte que a pitjor estat general, més millora es troba d'entrada, i considerem que quan hom s'inicia en el programa d'hemodiàlisi, ja ha passat per un període de suficient debilitat que permetrà adonar-se de la millora trobada.

Altra mesura i de capital importància, és l'ensenyament i aprenentatge dirigits, que un mateix realitzi les sessions i responsabilitzar-lo del propi benestar. Arribar a tenir cura de la pròpia sessió, redueix d'una manera extraordinària l'ansia que ens fa. Hom arriba a familiaritzar-se amb els problemes del sistema i s'aconsegueix la resolució en cas que algun mal funcionament sorgís.

Altra mesura de gran utilitat, és aconseguir minimitzar la pròpia sensació d'individu malalt, ja que aquesta, es troba molt hipertrofiada al principi.

Durant el programa s'evitarà que els malalts amb complicacions agudes, siguin tractats en llocs comuns per evitar el record de la malaltia.

No afavoreix en res, la política seguida per certs països, de classificar-los d'antuvi com a pensionistes, ja que si bé una minoria per desgràcia ho són, la resta són capaços de desenvolupar en més o menys grau les seves activitats i l'obligació de la societat és donar-los ajut i fer-los costat, per tal que tornin a les seves activitats usuals un cop estiguin estabilitzats en el tractament.

Com a últim, tant les accions com l'actitud del metge que té esment dels malalts en tractament, poden exercir una gran influència en la qualitat de vida dels malalts, així com també en el seu estat emocional.

S'ha de procurar en tot allò possible, contrapesar les actituds de dependència i independència. En la majoria dels casos, s'ha de motivar al màxim l'actitud d'independència, tenint en compte de no arribar a l'abús de llibertat i negligència en aquells que ja de per sí són molt independents i en els exageradament dependents, no provocar-los ni debilitat, ni ansietat, ni conflictes, en voler comprometre'ls a aconseguir la independència.

HEMODIALISIS...

ACCESOS VASCULARES

SHUNT DE QUINTON SCRIBNER

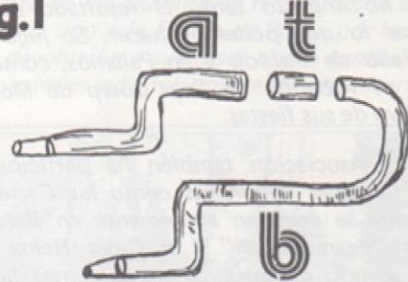
La hemodialisis o depuración extrarrenal a través de un circuito externo por el que fluye la sangre, precisa de un buen acceso vascular, siendo hoy por hoy, la fístula arterio-venosa interna de Cimino-Brescia la más factible.

La necesidad de un buen acceso vascular radica en la obtención de flujos sanguíneos superiores a 200 c.c. por minuto: las venas periféricas poseen la ventaja de una buena facilidad de punción (o canalización) pero en contra tienen un bajo flujo sanguíneo, las venas profundas poseen un buen flujo pero hay la dificultad de canulación y posibles complicaciones tras punciones repetidas. Los flujos arteriales son muy importantes tanto en arterias profundas como en las menos profundas, el inconveniente radica en la dificultad de punccionar las arterias menos profundas ya que las profundas es imposible, así como las complicaciones que representan dichas punciones. La canulación es posible de aquí nacieron las fístulas externas.

Para que los Dres. Cimino y Brescia ideasen la fístula interna ha sido necesario el transcurso de unos veinte años, dializándose mediante fístulas arterio-venosas externas, de todas ellas, la que dio, y sigue dando, buenos resultados fue la fístula externa (SHUNT) de QUINTON-SCRIBNER.

En 1960 dichos Dres. modificaron la cánula para Shunt externos, constanding esencialmente de dos piezas de Silastic, una standard (A) y otra con una extensión curva (B) conectadas a través de un tubo de teflon (T). Fig. 1

Fig. 1

INSERCIÓN.— Hay dos puntos fundamentales de inserción; en arteria radial y vena cefálica (en la muñeca) y arteria tibial posterior y vena safena larga (en el tobillo). De esta manera se comprende que habrá cuatro lugares periféricos para cada paciente. Conectando la arteria con la vena a través de ésta cánula conseguiremos un flujo arterial superior a 200 c. c. por minuto pudiendo así depurar con el "Riñón Artificial".

Antes de la inserción es necesario: la suficiente anestesia local, la realización bajo estrictas condiciones de asepsia, siempre que sea posible se ha de utilizar la extremidad no dominante, se han de palpar los pulsos periféricos.

La manera de inserción a grandes rasgos es siguiendo las figuras:

HEMODIALISIS...

Inserción

La manera de inserción a grandes rasgos es siguiendo las figuras:

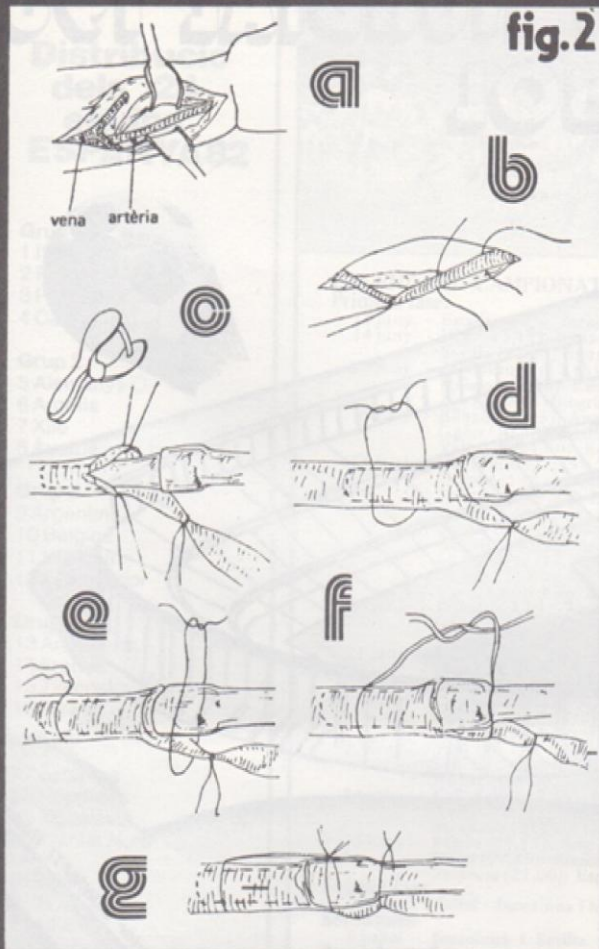

fig.2

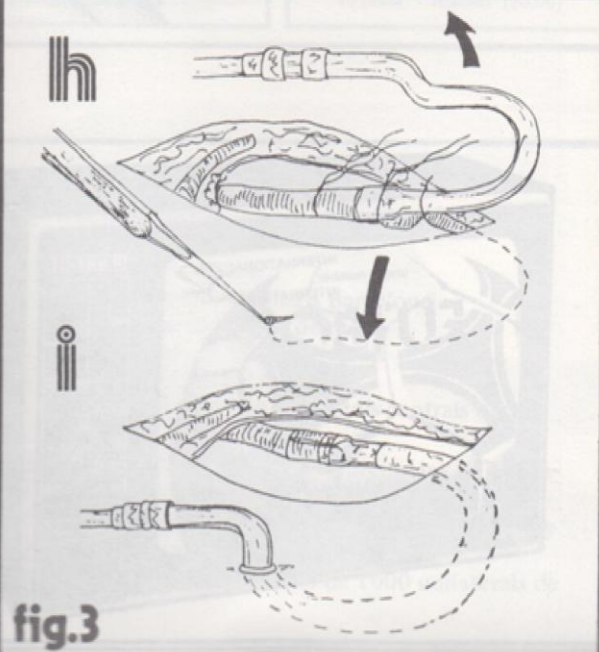

fig.3

Fig. 2 A.— Tras la incisión de la piel a nivel de 4-5 cms. del pliegue la flexión de la muñeca se va disecando el tejido celular subcutáneo hasta visualizar la arteria radial y la vena cefálica.

Fig. 2 B.— Localizada la arteria (se inicia la canulación siempre por arteria) se colocan dos lazos separados unos 3 cms. uno del otro para evitar la hemorragia.

Fig. 2 C.— Se incide la arteria longitudinalmente y se coloca el extremo de la cánula.

Fig. 2 D, E, F y G.— Diferentes momentos de la ligadura entre arteria y cánula.

Fig. 3 H e I.— Realización del túnel subcutáneo (es para realizar una barrera natural frente a las posibles entradas de gérmenes), exteriorización de parte de la cánula.

La vena se canaliza de igual manera siguiendo los mismos pasos que con la arteria.

Al final se conectan ambos brazos de la cánula (arterial y venosa), observándose su flujo unos instantes. Si el funcionamiento es correcto se sutura la herida de manera discontinua.

Se cubre la zona con gasas y vendas, dejándose al descubierto parte del Shunt para la inspección.

La cura del Shunt se realiza: Limpieza y protección: limpieza diaria de la zona con solución antiséptica y se protege con un lecho de gasas estériles y un vendaje ligero.

Revisión sistemática: Revisiones periódicas durante las primeras 24 horas y después se realizará 2 veces al día.

La revisión se efectúa visualmente, ya que al coagularse hay cambios de color y distribución de la sangre en capas. Palpación de la temperatura de la fístula y presencia de pulsación. A la auscultación se aprecia un soplo continuo.

Complicaciones del Shunt:

- 1.— infecciosa: local
  - general
- 2.— vascular: trombosis
  - hemorragia y/o hematoma
- 3.— cutáneas

1.— Infecciones locales: Si hay infección local es necesario practicar cultivo y antibiograma, como los gérmenes más frecuentes son: Stph Aureus, E. Coli, Pseudomona Aeruginosa, tratar localmente con antiséptico y/o antibiótico en espera del resultado del cultivo, una vez conocido dar antibióticos vía general.

Infecciones generales:

- a.— sepsis
- b.— endocarditis bacteriana
- c.— aneurisma micótico

a.— La sepsis puede ocurrir a partir de una infección local o bien de una mala técnica quirúrgica, aquí lo que está en juego es la vida del paciente, por lo que el tratamiento antibiótico tiene que ser plurifarmacológico, agresivo y rápido.

b.— La endocarditis bacteriana es una complicación poco frecuente que afecta las válvulas cardíacas.

c.— Aneurisma micótico ya sea en la zona del Shunt o bien distalmente, es poco frecuente.

2.— Trombosis: Por mala técnica quirúrgica, tipo tensión, infecciones locales, exposición al frío, traumatismo y ulceración de la piel. La trombosis se puede resolver aspirando el coágulo con una jeringa e inyectando suero salino heparinizado calentado o no, también con la utilización de agentes fibrinolíticos y si no es posible la corrección, es necesaria la realización de un nuevo Shunt.

Hemorragia y hematoma por fallo de la sutura, por erosión de la pared vascular secundaria a infección, es necesario reinsertar proximalmente el Shunt.

3.— Cutáneas: Erosiones en piel por presión de la cánula, eczema de contacto por los antisépticos y/o antibióticos.

La indicación actual del Shunt de Quinton - Scribner es en espera de la realización y maduración de la fístula interna en los pacientes con insuficiencia renal crónica terminal en inicio de programa de hemodiálisis con imposibilidad de realizar diálisis peritoneal o punción de la vena subclavia. O bien en pacientes con insuficiencia renal aguda con indicación precisa de hemodiálisis.

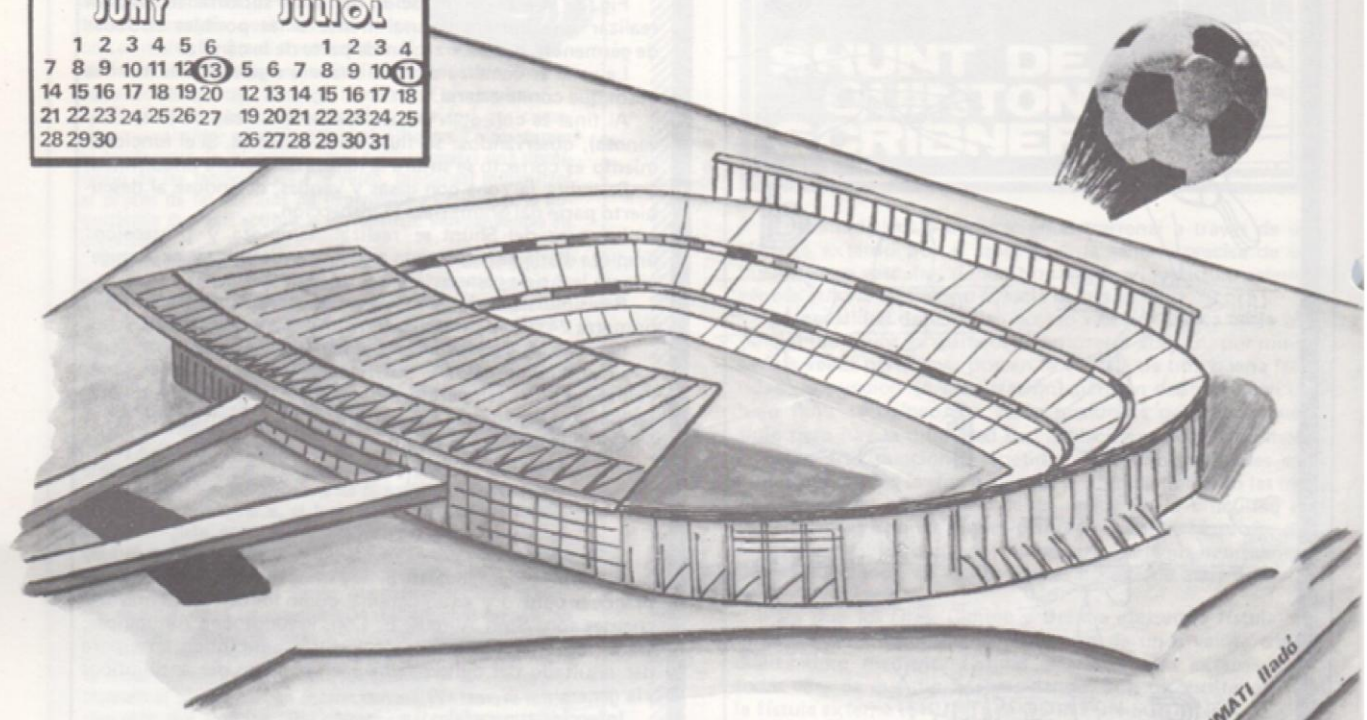
La realización de la fístula externa en principio siempre es preferible a nivel del tobillo ya que si se realiza en la muñeca se pierde terreno para efectuar una fístula interna en dicha

Esdeveniments...

1982 CAMPIONAT MUNDIAL 1982 FUTBOL

JUNY					JULIOL								
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6		
7	8	9	10	11	12	13	7	8	9	10	11		
14	15	16	17	18	19	20	12	13	14	15	16	17	18
21	22	23	24	25	26	27	19	20	21	22	23	24	25
28	29	30					26	27	28	29	30	31	

ESTADI «NOU CAMP»

Xavier BONNATI Il·ludó

MUNDIAL FUTBOL 82

El Futbol, l'esport de les masses, veurà durant el temps de preparació i desenvolupament del Mundial 82 en règim de plena dedicació, un nombre superior a les 1.000 persones per atendre els serveis d'organització televisiva de RTVE.

RTVE segueix d'aquesta manera l'esquema d'organització d'altres organismes de ràdio i televisió estrangeres, en esdeveniments similars.

- Estructuralment RTVE ha creat les àrees següents:
- d'Informació i coordinació
  - Econòmic-administrativa
  - De personal

ESPAÑA. GRAN ESCENARIO EN PREPARACIÓN DEL MUNDIAL 82

de URUGUAI 1930

a ESPANYA 1982

Distribució dels 24 equips ESPANYA'82

Grup 1

- 1 Itàlia
- 2 Polònia
- 3 Perú
- 4 Camerun

Grup 2

- 5 Alemanya O.
- 6 Argèlia
- 7 Xile
- 8 Àustria

Grup 3

- 9 Argentina
- 10 Bèlgica
- 11 Hongria
- 12 El Salvador

Grup 4

- 13 Anglaterra
- 14 França
- 15 Txecoslovàquia
- 16 Kuwait

Grup 5

- 17 Espanya
- 18 Hondures
- 19 Iugoslàvia
- 20 Irlanda Nord

Grup 6

- 21 Brasil
- 22 URSS
- 23 Escòcia
- 24 Nova Zelanda

CALENDARI CAMPIONAT MUNDIAL FUTBOL 1982

Primera fase:

- 13 juny - Estadi F.C. Barcelona (20,00): Argentina-Bèlgica
- 14 juny - Vigo (17,15): Itàlia-Polònia
- Sevilla (21,00): Brasil-URSS
- 15 juny - La Corunya (17,15): Perú-Camerun
- Màlaga (21,00): Escòcia-Nova Zelanda
- Elx (21,00): Hongria - El Salvador
- 16 juny - Bilbao (17,15): Anglaterra-França
- Gijón (17,15): Alemanya-Argèlia
- València (21,00): Espanya-Hondures
- 17 juny - Valladolid (17,15): Txecoslovàquia-Kuwait
- Oviedo (17,15): Xile-Àustria
- Saragossa (21,00): Iugoslàvia-Irlanda Nord
- 18 juny - Vigo (17,15): Itàlia-Perú
- Sevilla (21,00): Brasil-Escòcia
- Alacant (21,00): Argentina-Hongria
- 19 juny - La Corunya (17,15): Polònia-Camerun
- Màlaga (21,00): URSS-Nova Zelanda
- Elx (21,00): Bèlgica-El Salvador
- 20 juny - Bilbao (17,15): Anglaterra-Txecoslovàquia
- Gijón (17,15): Alemanya-Xile
- València (21,00): Espanya-Iugoslàvia
- 21 juny - Valladolid (17,15): França-Kuwait
- Oviedo (17,15): Argèlia-Àustria
- Saragossa (21,00): Hondures-Irlanda Nord
- 22 juny - La Corunya (17,15): Perú-Polònia
- Màlaga (21,00): URSS-Escòcia
- Elx (21,00): Bèlgica-Hongria
- 23 juny - Vigo (17,15): Itàlia-Camerun
- Sevilla (21,00): Brasil-Nova Zelanda
- Alacant (21,00): Argentina-El Salvador
- 24 juny - Valladolid (17,15): França-Txecoslovàquia
- Oviedo (17,15): Argèlia-Xile
- Saragossa (21,00): Hondures-Iugoslàvia
- 25 juny - Bilbao (17,15): Anglaterra-Kuwait
- Gijón (17,15): Alemanya-Àustria
- València (21,00): Espanya-Irlanda Nord

Segona fase:

28 juny a 5 juliol - Barcelona i Madrid (17,15), (21,00)

Semifinals:

8 juliol - Barcelona i Sevilla (21,00)

3.er i 4.art lloc:

10 juliol - Alacant (20,00)

Final:

11 juliol - Madrid (20,00)

Copa "Jules Rimet"

FIFA world cup

- Tècnica
- De realització
- Logística i de producció

amb cinc apartats bàsics:

1. Coordinació tècnica a Barcelona
2. Explotació tècnica de ràdio
3. Equipament tècnic a estadis
4. Operació tècnica a estadis
5. Operació tècnica als estudis centrals de RTVE a Madrid.

Cal dir que els serveis que proporcionarà RTVE seran els següents:

- Transmissió completa de 52 partits per a escampar arreu del món.
- Producció i transmissió de 1000 unilaterals de TV.

-Facilitar la transmissió de cada partit a més de 100 comentaristes.

-Coordinar i operar al voltant de 2.000 circuits telefònics.

-i atendre durant 45 dies (juny i juliol) uns 3.500 representants acreditats de les cadenes nacionals i estrangeres de Ràdio i TV.

Quant a curiositats, remarquem l'aspecte empresarial del Mundial 82, ja que sota la llicència Ibermundial, hom podrà comprar infinitat de records d'Espanya i el seu campionat mundial.

Hem tingut oportunitat de conèixer una sèrie de productes, entre els quals hi figuren, fixeuvos-hi: Pilotes, draps, tovalloles, jocs, ninots, puzzles, posters, uniformes, postals, coixins, monedes, cendrers, guardioles, clauers, adhesius...

ESPORT

Els del GIRONA F.C. «Directius de Palla»

El GIRONA, F.C. travessa, segurament, els moments més crítics de la seva perllongada història. En el últim lloc de la Tercera Divisió i amb més de vint milions de dèficit, el club del Montilivi es troba, certament, en un carrer sense sortida.

És vertaderament lamentable que el club blanc-i-vermell hagi estat víctima d'uns directius, els quals arribaren als càrrecs per barrejar afers personals amb els d'una societat esportiva o perquè la presidència gironina els servís de relançament polític en els primers passos democràtics d'aquest país.

El futbol i el món que l'envolta representen perfectament les zones sense llei de qualsevol film cinematogràfic. Ningú posseeix potestat per demanar explicacions als dirigents. Legalment, tenen el dret de fer el que els hi doni la gana i aquesta circumstància cal valorar-la detingudament, quan ens topem amb un afer com el que ens ocupa.

Tres-cents socis té el GIRONA, F.C., una xifra ridícula, però... qui ha eliminat al respectable? Evidentment, els mateixos que es "carregaren" l'entitat i això és ja massa preocupant... El públic no intentà comprar partits, el públic no signà talons bancaris falsos, el públic no confeccionà (?) llibres de comptabilitat, el públic no falsificà entrades en torneigs d'estiu... Els personatges d'aquests escàndols són ben coneguts, però la Federació segueix sense demanar responsabilitats. Fins quan?

Lladó Isàbal

REPORTATGE...

BANYOLES:

“La crescuda de les aigües de l'estany”

Durant tot dimarts i dimecres, 16 i 17 de febrer, va caure a les nostres comarques una quantitat enorme d'aigua. En molts llocs feia anys que no es veia una cosa igual. Les inundacions tingueren conseqüències greus per a la majoria.

Un dels indrets que estigué prop de la tragèdia —motiu del nostre comentari i portada—, fou BANYOLES.

D'aquest lloc hom ha de dir que l'aigua de l'estany cobria els camps del seu entorn (veieu fotografies). La gent no se'n sabia avenir que les aigües haguéssin pujat tan amunt.

Tot era un bràmol continu, i un sentiment de por es respirava junt a la sensació de perill i d'impotència.

Una primera valoració dels danys ocasionats puja a uns tres-cents milions de pessetes, dels quals uns cent-vint milions hauran de destinar-se a obres de correcció e infraestructura, —millora dels recs de desguàs, instal·lacions de l'abastament d'aigua potable i desperfectes a l'estadi Municipal d'Esports—, i la resta seran distribuïts en la reparació d'edificis públics —Club Nàutic...—

Cal dir que les propietats privades afectades són 46, i que la població ha estat declarada zona catastròfica.

Perfumeria Venecia

Major de Salt, 21

GIRONA

FULL OBERT...

Tenim una secció de cartes i col·laboracions espontànies anomenada "Full Obert", per tal que tothom hi digui la seva. Aquestes caldrà adreçar-les a nom d'AMARG (Revista) ctra. Barcelona, 23, entol. 2.ª, de Girona.

Donarem prioritat de publicació a totes aquelles cartes que no ocupin més d'una cara d'un foli mecanografiat a doble espai.

No es retornaran els originals, ni es mantindrà correspondència particular sobre aquests.

Esperem les vostres cartes, els vostres suggeriments i les vostres col·laboracions.

SECCIÓ

REPORTATGE...

BANYOLES

L'ESTANY
17 DE FEBRER DE 1982

BANYOLES

DE CARTES...

abcdefghijklmnopqrstuvwxy1234567890

Elogi de la Torrada

He cregut que als malalts, no se'ls té de parlar sempre del mateix tema, per això és bo escriure sobre l'elogi enunciat, afegit d'un humorisme final, malgrat haver-ne sentit parlar, de molts anys enrera, ben formalment, per algun valent.

***

La torrada és ben coneguda arreu. Per això sembla que no caldria ni parlar-ne; però sovint les coses més senzilles es fan agradables al paladar com... una bona torrada.

Perquè el cas és, que una torrada no té sempre el mateix gust, perquè depèn del lloc i manera de com és feta.

Per exemple, una torrada a ciutat, no m'ha satisfet mai: en el foc, amb carbó, —que sol ser humit—, li encomana un tufeig de floridura; si ho és amb carbó de pedra, llavors, ni parlar-ne, perquè se li enclasta un fum agre. En el foc de gas, té regust de canyeria. Elèctricament, és una torrada industrial, massa gust de bescuit de cal forner; i, si ho és a la graella, queda clapejada, amb uns quadrats negres, de reixat de gàbia.

Quan és a les cases del poble ja la cosa pinta millor, perquè deixant el foc i qualsevol modernitat que li fa perdre substància, hi ha la llar, el lloc més apropiat que, amb l'ajuda del torrapà, en feu una excel·lent torrada, i, encara millor a les llars de pagès on el foc és més escampat, i, per tant, una major uniformitat de calor per a sortir sense clapes.

Sens dubte, però, que el lloc ideal és a bosc. Quina diferència no hi ha! L'abrandament de les flames i l'abundor seguida de caliuieg irradien unes caloreries que rossegen les llesques des del centre fins a la crosta, sense un sol punt negre; és un daurat de conjunt, d'un ressec superficial que es va estovant fins al bell mig del pa.

A vegades he pensat que l'aire lliure que esvandeix el fum, i la llenya assolellada, poden tenir una gran influència en donar-li el gust característic diferent de totes les altres torrades hagudes i per haver, i, sostingut el pa amb aquelles forquetes de bruc tan senzilles i ben pensades.

La torrada en sí ja és agradable no solament de gust, sinó àdhuc a la vista i olfacte. I també s'endevina quan es sent el carric-carrec de les queixalades si ha estat feta amb enginy.

***

Hi ha un seguit de combinacions per a satisfer els gustos més variats: el més corrent és amb sal i oli; però si hom ha cuit una arengada a les brases i llavors la frega fins reduir-la a petits bocins sobre la torrada... i amb una bona regada d'oli, dóna gust a una xerricada de vi negre, tan entusiasta, que fins hi ha qui amb la llengua i paladar fa unes refilades semblants a passades de cant de rossinyol.

Per altra banda, també és llaminera amb l'oli corresponent, i esmolant a sobre un gra d'all, o amb una tomata ben repartida, o amb una cullereta d'allioli, on s'hi agermanen tan bé els colors d'or vell i groc canari.

No cal dir que amb una botifarra de les anomenades de perol, és del bo que hi ha. Com és també agradable per raó de contrast, amb arengada i raim.

I per postres? Amb mel i ametlles té gust força semblant a torrons. A la mainada sol agradar-los amb oli i sucre; i no deixa de tenir-los èxit amb una presa de xocolata, i, encara millor si la xocolata és desfeta, sucant-hi llesquetes en forma de melindros.

Al matí, amb llet i cafè, sempre és un esmorzar que tot desganat s'hi veu en cor; com així els convalescents de qualsevol malaltia que comencen per una torrada, i a poc, ja l'envesteixen amb l'acompanyament d'una bona costella.

Sobretot a pagès, i en dies de fred forta, (abans d'anar al llit), no manca qui en tira bocins dintre el plat de terrissa, una mena de tupí, on abans s'hi ha escalfat el vi negre; és el que en diuen una "xuca", que, segons els entesos provoca una gran reacció i suada que va bé pels refredats.

Precisament en èpoques de grip, asseguren els entusiastes, de què és un preventiu, i, àdhuc, un bon remei, començant a primera hora amb dues torrades amb tres alls ben refregats, qual alenada entela els vidres; un parell més a l'hora de berenar amb dos bitxos de pinyó, dels que de tan coets fan plorar els ulls; i, abans d'anar al llit altra amb allioli, guardant-se les crostes per a posar-les seguidament amb una bona xuca.

Hom assegura que no hi ha microbi ni virus que hi pugui plantar cara. No sóc cap entès per a poder-ho discutir ni amb ànims per a provar-ho; però, francament, em fa dubtar si moltes persones tindrien prou pit per aguantar el "medicament".

M. Tolosà i Surroca

TERRA NOSTRA

Pintura de Nuri Cat (El Carrer típic d'Avall, a Anglès).

Tal com remarca Francesc Gurri i Serra (GRAN ENCICLOPÈDIA CATALANA) el temple parroquial d'Anglès dedicat a Sant Miquel, havia depès de la parròquia de la Celleria de Ter, dita antigament Santa Maria d'Anglès i formava part del vescomtat de Cabrera.

La vila d'Anglès (181 m. alt.) és situada a la dreta del Ter, prop de la confluència amb la riera d'Osor i sobre les carreteres de Santa Coloma de Farners i de Girona a Olot. La part més antiga es troba enfilada en un petit turó, i la plaça Major fou la plaça d'armes de l'antic castell d'Anglès. Hi ha carrers típics, com l'esmentat d'Avall, i alguns edificis amb detalls arqueològics d'interès. Al terme hi ha, a més, el poble de Sant Amanç, els barris de Cuc i de la Farga, els veïnats del Pla d'Amunt i del Pla d'Avall. Hi ha també el santuari de Santa Bàrbara i l'església de Sant Pere Destronques. Hi han estat trobats una necròpolis i un poblat hallstàtics (necròpolis d'Anglès).

ANGLES

*...L'ESPERIT DELS POBLES DE LA TERRA SOBRE LA QUAL VIVIM

JO PREGUNTO...?

"Jo pregunto" és la possibilitat de resoldre qualsevol dubte o qüestió relacionada amb les diferents modalitats de la diàlisi (hemodiàlisi hospitalària i domiciliària, diàlisi peritoneal, CAPD) i del trasplant renal, no només en l'aspecte purament tècnic, sinó també en altres aspectes implicats en l'entorn del tractament de l'insuficiència renal crònica, com ara el social o el laboral.

Per això cada resposta serà confeccionada per l'especialista més convenient. La revista AMARG coordinarà aquests.

*Les preguntes caldrà adreçar-les a:
Servei de Nefrologia i Diàlisi
Clínica Girona
c/ Lorenzana, 34
GIRONA*

o bé, entregar-les a mà, a la Secretaria del Servei. Hauran de portar el nom i adreça del remitent, que si ho desitja, pot demanar l'ús de les inicials o d'un pseudònim (per això, cal fer-ho constar precisament).

Avui responem a la pregunta de quines són les manifestacions i aspectes psicològics dels pacients en hemodiàlisi.

Donada l'extensió de la resposta, la dividirem en parts. Avui iniciem, doncs, la part primera.

La instauració de la insuficiència renal, representa per a tota persona una situació crítica en la seva vida, donant lloc sempre, a un replanteig i acomodament nou, en la manera de sentir i viure la vida. Per a tothom representa un trontoll, viscut amb més o menys consciència, i amb un sentiment profund d'augment d'inseguretat de vida i de minvament d'autonomia en el decidir sobre

el futur i, també, amb un sentiment de lligam fort a les vicissituds d'un tractament quotidià i de per sempre més.

Evidentment tot això, obliga a reestructurar llur posició existencial en la vida, fet que es portarà a terme amb més o menys capacitat d'elaboració i èxit, sota la influència d'uns factors bàsics.

Aquests són:

A.- Per al tractament, i les vicissituds d'aquests. Qualitat de vida que ofereix.

B.- Moment de vida (perspectives que es tenen en la vida), en què s'instaura el tractament.

C.- Caràcter bàsic del pacient

"La casa on vaig néixer..!"

Gran com una muntanya
i forta com un roure
era la casa on vaig néixer.
S'hi sentien els gats, galls i ocells,
i de dalt el terrat les rates,
era com un gegant per mi,
era com un gegant.
Cada matí en despertar-me em somreia,
amb la seva olor de pedra mollada,
i cada pas que hi feia, somicava.
Jo me la mirava,
i amb aquella cara ben guarnida,
ferma i encetada,
solia dir-me...
— A on vas tan esverada?
Recordo el vell rellotge,
quant totes les hores tocava
mentre a la vora del foc jo m'adormia,
tu, tota seriosa, contemplaves
l'escena que allà es donava;
el foc que cremava,

la mare cosia,
l'avi espellonava.
Tems que es fonia,
record que quedava.
Ara estàs trista, sola, buida, dissortada,
ets una ombra grisa i abandonada
que s'aguanta a cops de martell,
les mans et tremolen,
els ulls et ploren,
i tens la veu apagada,
tot en tu és sentiment.
Ai casa del meu naixement,
a dins del cor et porto brodada,
com una flor de pensament
amb colors d'or i plata,
i encara que et tornis
pols de runes o escombralles,
sempre seràs aquell gegant
fort com un roure,
i gran com una muntanya.

Dolors Coll i Figueras

GENT DE MAR

Molt s'ha escrit i parlat de la gent marinera de les nostres costes. Per això es fa difícil de dir sobre aquest tema alguna cosa que no hagi estat ja exposada. Amb tot, hem cregut que podia ésser interessant de expressar amb llenguatge refranjer el més important que hom pot saber.

Per començar, disposem de llur experiència:

— Pescador de canya, menja més que no guanya.

— Xarxa estripada fa mala jugada.

— Com més mar, més peix.

...i una sèrie o seguit de qualitats i característiques:

— Bon mariner, i a cada viatge treu les tripes.

— Pescador d'ham, moridor de fam.

— El bon patró no escolta opinió.

— Un amor a cada port, aigua calenta.

— Quan no puguis navegar, al moll a badar.

— Cal saber nedar i guardar la roba.

...i és ben sabut dels consells morals obtinguts, resultat de la formació i que anem a enumerar tot seguit:

— És el matí quan s'agafa el peix.

— No entris amb barca que no coneguis.

...i amb l'observació dels canvis atmosfèrics:

— Mar blanca, pluja o manta.

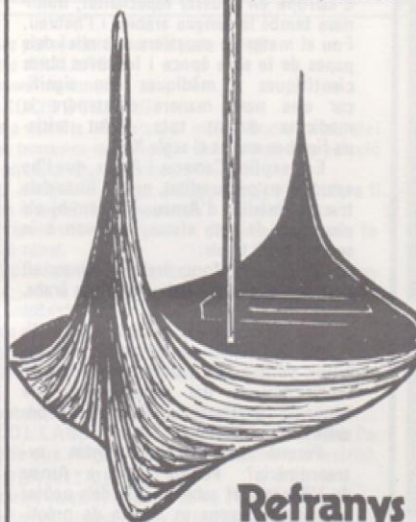
— Boira terrera, sol, espera.

— Mar lluent, pluja o vent.

En fi:

— No tothom que

pesca és pescador.

Refranys

JO PREGUNTO...?

D.— Situació ambiental (víncles afectius i de seguretat) del pacient: família, treball, relació social.

A continuació passem a comentar cadascun d'aquests factors.

A.— Dins del tractament i les vicissituds d'aquests, cal considerar primordialment:

1.— Desplaçament: Necessitat d'un canvi bruscat i obligat en el ritme de vida, per a acudir a fer la sessió d'hemodiàlisi, que representa una dedicació de 5 a 8 hores, tres vegades a la setmana, amb la necessària pèrdua de contacte amb la família i de disponibilitat per al treball.

2.— L'enotjós de la sessió: Doncs a més del malestar a què pot donar lloc el curs d'aquesta

(baixar de T. A., el dolor de les punxades, cansament, aparició de contractures musculars, etc...) s'hi sumen els fets d'estar quiet i estirat en un llit enmig d'altres persones no escollides, que poden o no, presentar problemes; el sentiment amb què es viu la dedicació o confiança que ofereix el personal mèdic i d'infermeria; i la inseguritat provocada pel desconeixement del funcionament de la màquina dialitzadora.

3.— D'altres mesures que s'han de prendre per a l'eficàcia del tractament:

— Restricció d'ingesta d'aigua, de sal, i de certs tipus d'aliments (els que porten molt de potassi, els excessos de proteïnes)

JO PREGUNTO...?

— La necessitat de prendre unes medicacions, sovint de moltes pastilles cada dia, i algunes d'elles desagradables de gust.

— Ésser sotmesos freqüentment a controls mèdics analítics, radiològics, dietètics, que suposa un altre retallament del temps.

4.— Malgrat el tractament, la mateixa malaltia comporta un cert grau de minusvalua, que és molt variable d'uns pacients als altres, tant en les relacions socials, assistència en el treball, gaudir de la vida, limitacions en la realització d'esports, viatges, hobbies, etc..., que sovint repercuteixen en la família, amb més o menys intensitat, com en el seu moment comentarem.

(Continuarà en propera revista)

La Medicina dins la Literatura Catalana: Arnau de Vilanova. 1238-1311

El Dr. Joaquim Carreras i Artau, membre de l'Institut d'Estudis Catalans, als "Escrips mèdics en català" d'Arnau de Vilanova, (1238-1311), (Col·lecció Els Nostres Clàssics, núm. 55-56 de l'Editorial Barcino, 1947), remarca al pròleg que Arnau de Vilanova ha estat el màxim representant de la medicina europea des de Galè a Paracels'. No és una afirmació gratuïta. Graduat com a mestre en medicina de la Universitat de Montpeller —cal recordar que Montpeller formava part de la Corona catalano-aragonesa—, la més important d'Europa en aquesta especialitat, dominava també la llengua aràbiga i l'hebreu. Fou el metge de capçalera dels reis i dels papes de la seva època i les seves obres científiques i mèdiques van significar una nova manera d'entendre la medicina durant tota l'edat mitjana fins ben entrat el segle XVI.

Ens explica Carreras i Artau, que l'ha estudiat en profunditat, que la llista dels tractats mèdics d'Arnau, incloent-hi els científics de tota classe, se'n van a la setantena de títols:

S'abeurà en fonts àrabs i llatines: ell mateix traduí al llatí algunes obres àrabs. Desglossà també determinats textos clàssics de medicina, especialment d'Hipocràtes i de Galè i escriví també extenses obres, veritables "tractats en medicina" —compilacions del saber mèdic de l'època— destinats a l'estudi i consulta dels professionals.

Perquè aquesta importància extraordinària? Perquè fins a Arnau de Vilanova, el saber mèdic dels pobles cristians d'Europa es nodria de pràctiques vulgars, transmèses per la tradició i de l'autoritat científica representada pels textos antics. El gran metge català va canviar profundament el mètode: fou el primer científic medieval que establí d'una manera sèria, honesta i rigorosa la doctrina de les "dues fonts en el camp de les ciències mèdiques: la font de l'experiència i la font de la raó". Arnau no accepta les autoritats clàssiques —Galè i Avicenna— a ulls clucs i sense discussió, sinó que quan convé gosa

discutir-ne l'autoritat. Era el naixement de l'esperit d'investigació —racional i empírica— que havia de tenir tantes repercussions durant el renaixement. Arnau de Vilanova escriví les seves obres espirituals en català; les mèdiques en llatí. Però algunes d'aquestes obres foren ja traduïdes al català durant l'edat mitjana: se'ns n'han conservades dues: el "Regiment de sanitat" i els "aforismes de la memòria", en traducció de Berenguer de Sarriera, tal com ens assenyala el mateix traductor en el pròleg: "Aci comença lo "Regiment de Sanitat" lo qual l'honorat mestre Arnau de Vilanova ha ordenat al molt alt senyor Rei d'Aragó. E mestre Berenguer de Sarriera,urgià, à'l trelldat de llatí en romanç". El llibre es divideix en 17 capítols i, com al mateix pròleg s'assenyala, es destina a establir el règim dietètic de la Casa Reial catalano-aragonesa.

Aquest règim dietètic, seguint tota la tradició medieval, es basa en un correcte coneixement de la funció dels quatre elements: aire, terra, aigua i foc, els quals, combinats degudament o indegudament, són l'origen de la salut o de la malaltia. (El dia que parlem del capítol 78 de la "Doctrina Pueril" de Ramon Llull —contemporani d'Arnau—, veurem més entretindudament aquest aspecte tan suggestiu que la ciència medieval heretà de la tradició clàssica grega).

Al Cap I "De triar bon aer" el nostre autor aconsella al rei Jaume II sobre el tipus d'aire més adient per la salut (no sabem pas com hauria reaccionat davant l'aplicació tecnològica del segle XX; el que és segur, però, és que hauria declarat la guerra a mort a tota contaminació "la saviesa dels reis —afirma— la qual per salut del regne deu estudiosament entendre a conservació de la sua sanitat, e aitant com pusca deu elegir l'air qui mellor li és e pus covinent a habitar en les partides del seu regne e dels altres llocs als quals va per habitar (...). Car no solament l'air pur, e net, e san és profitós al cors, ans ho és encara a les obres de l'ànima". I va explicant fil per randa com cal triar l'aire d'acord amb les estacions, quins problemes pot provocar l'aire massa pur, com es poden evitar els perjudicis del vent, llocs millors per jeure i dormir, com cal tractar les cases massa romàntiques, i manera d'esclafar-se al foc.

Al Cap. 2 parla dels exercicis físics: a quin tipus de complexions va bé fer força exercici, o fer-ne poc; a qui va bé menjar molt o menjar poc. Al Cap. 3 parla sobre el bany; al 4, sobre el menjar i beure en general: horaris, mesura, quantitat, menjars forts i fluïxos, dolços i picants, conveniència que sigui ben mastegat i recomana sobrietat en les begudes. Al Cap. 5 parla sobre el repòs, la vetlla i la son i els espais que hi ha d'haver entre aquestes necessitats vitals i les hores d'àpat. Dedicà el capítol sisè a parlar de la higiene matinal i les mesures que cal prendre després de "l'ajustament carnal"

Al Cap. 7 fa unes reflexions psicològiques,

sobre les influències emocionals o passionals damunt el cos.

Després d'aquests capítols que tracten sobre qüestions generals, Arnau de Vilanova passa a les matèries concretes. Avui en diríem regulació de proteïnes i vitamines: Cap. 8, fècules i farines: pa, pastes, midó, sèmols, arròs, bescurit; Cap. 9, llegums: pesols, cigrons i faves; Cap. 10, fruites: mòres, prunes, cireres, figues, raïms, préssecs mollasos i durans, figues, cogombres, melons, malgranes dolces, fruites agres, peres, codonys, avellanès —tendres i torrades—, cerves, nesples, nous confitades, olives salades, castanyes i dàtils, panses i figues seques i pinyons. Dedicà el Cap. 11 a les hortalisses i als seus fruits: lletugues, verdelagues, alberginies, borratges, espinacs i bledes, cols blanques, carbasses. El Cap. 12 és dedicat a les arrels: porros, cebes, alls, raves, naps, pastanagues i xirivies. El 13, a les carns: gallines, capons, paons, faisans, conills, cabrits, oques, perdis, colomins, cèrvols, cabirols, ànecs, volateria i porc. Ho divideix, segons les estacions de l'any i també detalla les parts de cadascun dels animals. Al 14 parla dels ous, la llet, la mantega, el greix i el formatge. Dedicà el Cap. 15 als peixos: dóna nocions generals sobre el peix fresc i parla de la balena i la tonyina i el peix salat. Cap. 16: sabors i condiment: mostassa, mel, sucre, salses, agràs, agrors, canyella i salsa verda. Dedicà el Cap. 17 a les begudes. I dedicà el Cap. 18 i darrer, a parlar sobre la manera de curar les morenes, que es veu que devia ser un mal molt corrent a la casa reial.

És important de remarcar dos fets: 1.er — La importància que Arnau de Vilanova dóna a la medicina preventiva: tot el tractat ho és, i ell mateix n'és conscient, quan ens diu al 17: "Per raó de medicina preservativa, pren hom en estiu alguna licor per apagar la fervor e l'bulliment de la calor dels membres de dins, en així que aixarop fet tan solament d'aigua-ros e de pa de sucre".

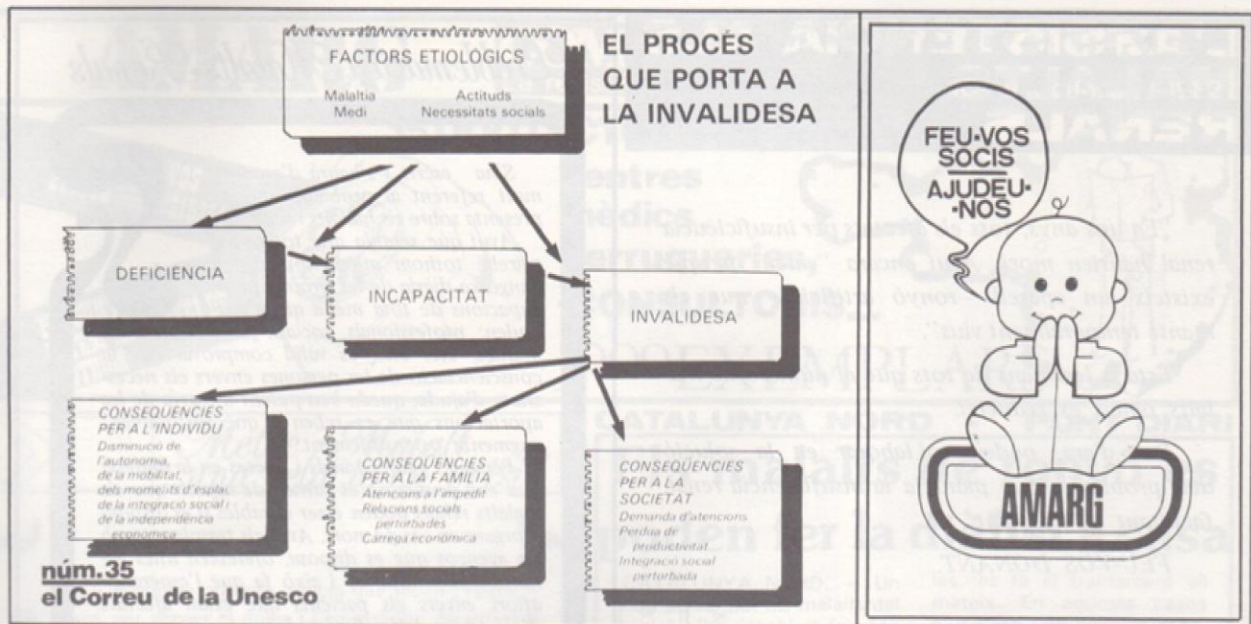
2.on — L'actualitat d'uns consells, la majoria dels quals són avui plenament vàlids i la gran riquesa de lèxic que l'obra conté; un lèxic plenament llegible i entenedor que fa d'aquesta obra un veritable tresor de la nostra literatura medieval.

La segona obra de què hem parlat, els "Aforismes de la memòria", són vint-i-sis consells pràctics per enfortir la memòria, amb un impressionant doll de fórmules populars sobre la recta utilització de les herbes remeieres: així —n'agafem dos per botó de mostra—, l'aforisme 20 fa: "Llavar sovint los peus ab aigua calda en dejú, en la qual haja bullit tarongina, fulles de llor, camamilla, cabotes de timó, spich e semblants coses, a la memòria e al cap e als ulls molt aprofitat"

I el 21, diu: "Llavar lo cap ab llexiu en dejú de 4 en 4 dies, en lo qual llexiu haja remullat tarongina, sàlvia, romaní, moradux, fermen e conforten la memòria".

Joan Carreras i Péra

Important

Des d'ara i tenint en compte que l'Associació de Malalts Renals de les comarques gironines, muntarà dintre el nou estatge social tot el dispositiu administratiu, tècnic i publicitari, fem una crida i al mateix temps invitació a tots els receptors i lectors de la revista AMARG, per tal de què facin, si els pla, aportacions voluntàries i de la quantia que vulguin a l'Associació.

De tota aportació se n'acusarà rebut de soci col·laborador; per això reompliu adequadament la butlleta d'inscripció o targeta.

Caldrà trametre l'aportació voluntària (quota de pessetes) a la redacció de la revista, Ctra. de Barcelona, 23, entol 2.a, GIRONA.

Agraïts per la teva col·laboració.

Hi ha dues formes per ajudar als malalts de ronyó:

- 1.- Fent-vos socis d'AMARG
- 2.- Fent-vos donant de ronyó.

1.- FENT-VOS SOCIS D'AMARG
AMARG agrupa a malalts afectats per insuficiència renal, així com a totes aquelles persones que desitjin col·laborar a la solució dels problemes que aquesta situació comporta.
Dóna als malalts assistència metge, social, moral i laboral, a fi d'assolir la seva plena integració a la societat.
Manté relació amb centres i institucions de tot el món, per facilitar la trasplantació renal.
Fomenta els estudis dels problemes que plantejen les enfermetats renals.
Col·labora amb entitats oficials i particulars i la seva activitat pot conduir a mitjans positius de l'Associació.

2.- FENT-VOS DONANT DE RONYÓ
Perquè dues persones visquin, quan tu ja no visquis.
Cada ronyó trasplantat suposa la salvació d'una vida. Hi ha més de 5.000 persones en el país, d'elles 1.300 a Catalunya, condemnades a mort per insuficiència del ronyó.

TARGETA D'INSCRIPCIÓ

Cognoms..... Nom.....

Adreça..... Telèfon.....

Població..... D.N.I.....

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA.

Senyor Director:
BANC o CAIXA .....

Sucursal .....

Li prego que faci efectius a l'ASSOCIACIÓ DE MALALTS RENALS DE GIRONA "AMARG" els rebuts que li siguin presentats a nom de..... amb una quota de pessetes.....

Compte corrent /llibreta d'Estalvis..... ANUAL

Títular del compte..... SEMESTRAL

TRIMESTRAL

..... a..... de..... 198.....

signatura

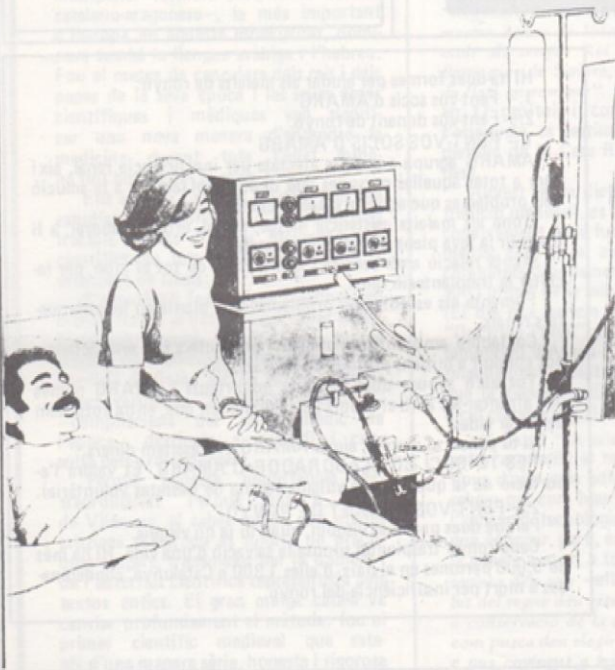
L'ASSISTENCIA ALS MALALTS RENALS

"Fa uns anys, tots els afectats per insuficiència renal haurien mort. Avui encara "viuen" perquè existeix un aparell -ronyó artificial- que els manté temporalment vius".

Està a les mans de tots que el número de malalts renals es redueixi.

Des d'ara, podeu col·laborar en la solució dels problemes que planteja la insuficiència renal, facilitant el trasplant.

FEU-VOS DONANT.

Problemàtica Malalts Renals

S'ha escrit i s'haurà d'escriure molt referent al problema que es presenta sobre els malalts renals.

Avui que sembla que tothom o gairebé tothom queda immers en l'angoixa diària de les pròpies preocupacions de tota mena que s'acumulen: professionals, socials, familiars, econòmiques, etc. etc., és vàlid comprovar que la conscienciació de les persones envers els necessitats d'ajuda, queda ben patent a través de les aportacions que es reben i que sortosament augmenta ostensiblement.

Persones professionals i doctes en la matèria que ens ocupa, no es cansen de repetir que els malalts renals poden ésser curables si es disposa d'òrgans en cas de mort. Avui els trasplants amb els avenços que es disposa, ofereixen unes garanties ben notòries i això fa que l'esperança aflori envers els pacients que estan afectats d'aquesta malaltia dissortadament molt estesa.

Què és el què cal fer? Què és el què s'ha de pensar?

Conscienciar-nos tots respecte a l'aprofitament d'òrgans en cas de mort, a fi d'aportar una ajuda de vida a tota aquesta extensa família que busquen afanosament la resposta de solidaritat humana.

Altra cosa és el cost social que representa l'entreteniment d'una enfermetat crònica.

I és aquí on l'Administració ha d'ésser conscient amb fets demostrables i no solament amb retòrica, de l'ajuda d'entreteniment esmentada, aportant cada dia més, els mitjans econòmics necessaris i volcant-se amb ferm esperit de continuïtat, vers tota aquesta legió de malalts que esperen, confien i bateguen els seus cors, perquè sigui una palesa realitat, totes les promeses que es fan i que no es confirmen demostradament amb fets irrenunciabls i humans a la mesura que els temps actuals reclamen.

Confiem tots, doncs, de què aquesta crida de solidaritat es vegi coronada amb el major dels èxits i pensem que ajudant avui podem ésser ajudats demà.

J. Puig Surroca

Butlleta
D'inscripció

Reomplir adequadament

AMARG

ASSOCIACIO MALALTS RENALS GIRONA

Ctra Barcelona 23 entsol
GIRONA

AMARG

COMARQUES GIRONINES

La revista d'àmbit MEDICO-CIENTIFIC més difosa...! 1982

ANUNCIEU - VOS
215250 AMARG 215251

PREGUNTEU
ESTEM AL SERVEI DE
TOTHOM

15.000 LECTORS

centres
mèdics,
perruqueries,
-CONSULTORIS...

3000 EXEMPLARS

*Metge - Malalt
...una relació en crisi?*

La medicina aquesta ciència que recull l'esforç humà per vèncer el dolor i l'emmalaltir, ha sofert des dels seus començaments una gran evolució. Fruit dels descobriments científics ha experimentat sobretot en aquests darrers anys, una notable tecnificació, fet aquest que li ha permès assolir triomfs prou interessants en aquesta lluita contra la malaltia.

I el metge, enlluernat una mica pels resultats d'aquesta tècnica cada cop més sofisticada, ha anat reduint el diagnòstic a l'anàlisi dels signes físics que presenta el malalt, deixant de banda la seva personalitat. A la relació metge-malalt ha desaparegut el diàleg i, amb ell, l'escalf humà que caracteritzava aquest encontre personal.

No és d'estranyar, doncs, el desencís de molta gent davant la medicina d'avui, esplèndida pels seus mitjans però impotent a l'hora de considerar el component psíquic que acompanya qualsevol alteració orgànica. I aquí rau, al meu parer, l'explicació de l'impuls que està tinguent darrerament la medicina natural, altrament dita curanderisme.

El fenomen dels curanderos no és pas d'ara. Hom pot dir que n'hi ha hagut sempre i que n'hi hauran tothora, car no tothom és partidari de la medicina científica. Els motius d'aquesta postura són diversos. Hi ha qui diu que es tracta d'un problema d'incultura, però em sembla que això és simplificar massa la qüestió. De totes maneres, no és la meua intenció referir-me a aquesta vessant de l'assumpte, sinó esmentar el cas d'aquells que, decebuts per l'actuació de la classe mèdica en general, han retornat a una medicina més "primitiva", no tan avançada quant a tecnologia, però més humana. I aquest èxode que s'ha produït en el si de la medicina ha estat un factor decisiu en l'augment del nombre d'adeptes del curanderisme.

L'actitud d'aquesta gent, com expressió d'un fenomen d'insatisfacció respecte de la manera de fer dels metges, ha de suscitar en aquests una sana preocupació i, en qualsevol cas, té que suposar la reflexió d'uns quants en benefici de tots.

Xavier Pujolàs i Grabuleda

CATALUNYA NORD - PUNT DIARI

Els malalts de ronyó es poden fer la diàlisi a casa

CATALUNYA NORD. — Un nou servei per als malalts del ronyó s'ha establert fa pocs dies a la zona de la Catalunya Nord. Es tracta d'un servei de ronyó artificial o reno-diàlisi que es pot fer el mateix malalt a casa seva. Aquest tractament estalvia no pocs desplaçaments i diners als usuaris i córre a càrrec de la Seguretat Social francesa. Un exemple de la seva eficàcia i bon servei ho és el fet que un home cec, de la comarca del Vallespir, que viu prop d'Ar-

les, es fa el tractament ell mateix. En aquests casos s'utilitzen uns aparells especialment adaptats als invídents a base d'uns senyals sonors que reemplacen els normals, que són lluminosos. En aquests moments a la zona dels Pirineus Orientals arriben a més de trenta els casos tractats amb aquest nou sistema. L'experiència es començà ara farà uns 14 mesos i els resultats s'han considerat per les autoritats sanitàries i pels usuaris de positius.

CONSTRUCCIONES

RIU S.A.

Pl. Sant Pere, 9
Tel. 59 00 82

Besalú

SAPIGUEU...

TOTS

(que ara és el moment de decidir-vos)

FEU-VOS DONANT

BOADA
seguros

Agentes de:

AGENCIA GENERAL
Rambla, 6 Tel. 20 52 00
GIRONA

CAJA DE PREVISION Y SOCORRO
CATALUÑA MUTUA
PATRONAL

FULL OBERT

"Full Obert" és una secció de cartes i col·laboracions espontànies, per tal que tothom hi digui la seva. Aquestes caldrà adreçar-les a nom d'AMARG (Revista), ctra. Barcelona, 23, entsol. 2.ª, de Girona.

Recordeu que donarem prioritat de publicació a totes aquelles cartes que no ocupin més d'una cara d'un foli mecanografiat a doble espai.

No es retornaran els originals, ni es mantindrà correspondència particular sobre aquests.

A VOSOTRAS

Podria empear así: "Seguramente que el trino de algún pajarillo hubiese alegrado bastante aquella mañana nublada y sin pajarillos. A través del cristal ensuciado por las moscas... etc., etc." Pero no se trata de inventar nada, ni de escribir ninguna novela. Lo que pretendo es decir simple y llanamente la verdad y, para ello, no se necesita ninguna floritura literaria.

A vosotras, mis queridas enfermeras, desde las páginas de

nuestra querida revista, quiero daros las gracias. Gracias, porque sois las únicas que compartís y comprendéis el tremendo drama que representa para nosotros que nuestra vida dependa de una máquina; que estéis a nuestro lado para compartir nuestras pocas alegrías; y porque en los momentos tristes, de pena y de desespero, y cuando de verdad necesitamos de una mano amiga que nos ayude, allí estáis vosotras animándonos con una palabra de consuelo, con vuestra sonrisa, con vuestro cariño.

Soy hombre de pocas palabras, pero sé que os debemos mucho. Por eso, a través de estas páginas, en nombre propio y el de todos los compañeros os doy las gracias: GRACIAS A TODAS VOSOTRAS, QUERIDAS ENFERMERAS.

J. F. Sánchez

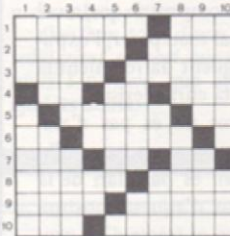
primer parking por horas. PARKING "EIXIMENIS"

! Por fin, también en Girona, solucionado el problema del aparcamiento por horas!
Ahora y en el centro de nuestra ciudad, puede dejar su coche tranquilamente y hacer sus gestiones, compras, etc. e incluso irse al cine!

mots ENCREUATS:

HORIZONTALS

1.- Dit del cos que presenta una resistència a ésser tallat. Capital de província. 2.- Fer oració a Déu. Fer que alguna cosa sigui llançada violentament enlaira. 3.- Patriarca bíblic anterior al Diluvi. Conjunt de gustos i usos d'una època. 4.- Concavitat i convexitat d'evolució irregular. Allò que fa la felicitat d'algú (a l'inrevés). 5.- Llac del N. de Finlàndia a Lapònia. 6.- Forma prefixada del mot italià. Part del cos humà que comprèn des del puny o carp fins a la punta dels dits. 7.- Massa de farina i aigua. Pronom personal de segona per. sing. Dolor, aflicció causada per una gran desgràcia (a l'inrevés). 8.- Fabricant d'automòbils de la marca del seu nom. Inactiu, que no manifesta cap activitat (a l'inrevés). 9.- Orfeó amb un reduït nombre de cantaires. Moure's. 10.- Segons el Nou Testament, muller de Zacaries, mare de Joan Baptista. Conjunt de preceptes i regles per a fer bé una cosa (a l'inrevés).

VERTICALS

Amic lector:
 T'emplacem perquè col.laboris en aquesta revista, a fi de què el teu nom i els teus pensaments figurin en la nostra publicació.
 Pensa que aquesta revista no és fruit d'improvisació, i tot el que diu no és per ganades de dir-ho, sinó perquè convé, per reflectir l'actualitat, els problemes i aspiracions d'una Associació, i en prenguis consciència.
 Amic lector!, tu també pots dir-hi la teva. Pensa que la revista AMARG és de tots. T'esperem, doncs, en aquestes planes, si tramets els originals a temps a la redacció de la revista, Ctra. de Barcelona, 23, entsol. 2.ª, de Girona.

QUINA PLANXA!

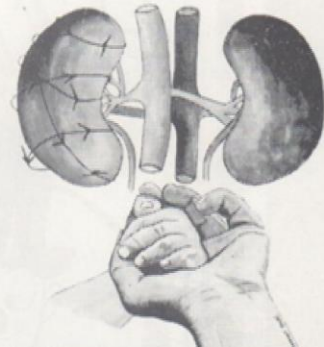
QP

QUINA PLANXA! vol presentar-se com una secció, que sollicita la col.laboració de tothom, contribuint-hi tot enviant els vostres acudits, xistes, graciositats... a la redacció de la revista.

En cada número de la revista es publicaran aquells que sobresurtin per la seva agudeses o enginy.

FES ALGUNA COSA PER
SALVAR UNA VIDA...!

ELS TEUS RONYONS
 PODEN SALVAR-NE DUES. DONALS ARA
 PER QUAN JA NO ELS NECESSITIS.

AMARG

LLORENÇANA, 24 TEL. 216220 - 216204 GIRONA

DECORACIÓ I MOBLES

Carrer Verge dels Dolors, 18
 Telefons 86 88 90 - 86 90 29

SANT HILARI SACALM

AMARG

publicació
 trimestral
 al servei de tots

PROPERA
 REVISTA:

ESTIU
 1982

NYAP el científic

1981 - 1982

REVISTA AMARG
primer

Aniversari

*Fes alguna cosa per
Salvar una vida....!*

AMARG

* **AMARG?** És l'Associació dels malats renals de les Comarques Gironines. Està integrada per tots els que pateixen d'insuficiència renal, així com per totes les persones que volen col.laborar en la solució dels problemes que aquesta situació comporta.

* **QUÈ ÉS LA DIÀLISI?** És el tractament que permet la supervivència del malalt renal amb grans possibilitats de rehabilitació.

* **QUÈ VOLEM DE VOSTÈ?** Que ens ajudi, col.laborant a que aquesta Associació sigui coneguda, i que els seus fins siguin assumits per part dels seus amics i familiars.

Pot concretar aquesta col.laboració:

- a) - Fent-se Soci de la nostra Associació (Butlletí adjunt).
- b) - Facilitant feina a les persones afectes d'insuficiència renal.
- c) - Enviant les adreces de tots aquells que poden estar interessats en l'Associació.

AMARG

Aniversari

REVISTA AMARG...

TIRADA 3000 EXEMPLARS